

הקודש והחול

לשניה, שהיא עומדת על גבה בתור צורה, בתור נשמה המחיה את הגויה.

ה.

אין אנחנו צריכים לחסום את המעבר בפני כל ההכרות החלוניות. תלכנה ותתפשטנה, תתרחבנה, תשתרגנה ותתפתלנה, עד כמה שהן צריכות ועד כמה שהן יכולות. לעולם מוכרחות הן להשאיר את המקום האין סופי בעד הכרות הקודש. וסוף כל סוף בהכרעתן של שתי ההכרות זו לעומת זו. לבד מה שמוכרח הקודש להיות הנצדק, הוא מוכרח להופיע באורו גם על כל השטחים של ההכרות החלוניות. ועם זה מוכרח הדבר שילכו ויסובו הענינים אל המקור של הקודש העליון, של קודש הקדשים. ששם גם החול וגם הקודש באים מתוכן אחד ומתגלים בתור צביון אחד, "כי לית שמאלא בהאי עתיקא קדישא, דכוליה ימינא".

ו.

הגיע הזמן לפרסם בעולם. שהקודש, האידאליות העליונה הראויה להיות נכספת מכל צדיקים, מכל ברי לב. הוא יונק מהחול. כמו שהצומח יונק מהדומם וכמו שהחי והאדם נזון ממה שהוא למטה ממדרגתו כהויה ואז יבא התור בעולם, שרוח הקודש ושאיפת הקודש יהיו הגורמים האדירים לבנין העולם ושכלולו, ויסור אז מהעולם אותו המצב של המארה העתיקה הרובצת עליו. המתבטאת במאמר הפילוסופי המוסרי של החסיד בחוה"ל: "שכל מה שמוסיף העולם ישוב, מוסיף השכל חורבן", ויהיו ישוב השכל וישוב העולם הולכים בהדדיות גמורה, ויהיה כבוד ד' לעולם וישמח ד' במעשיו.

ז.

יש קודש שהוא צומח מן החול. כשם שהצומח הוא צומח מן הדומם. כשם שהחי מעבד את הצומח וכחות חיים מתעלים מתגלים בו על ידו, וכן הלאה. כמו כן ההרגשות והמחשבות החלוניות הולכות הן ומתעדנות עד שהן

והשקפת ההויה בברורה ילמדונו אחרת. לגמרי אחרת. הגורל ככה הוא ; החול ידרוך בתחלה על במת החיים אמת הדבר שבתוכיותו. מן הקודש העליון. קודש הקדשים. הוא יונק גם בראשית מצעדיו. אבל בבהירות והכרה אין ערכי הקודש מוכרים כלל בראשית הופעתו של החול, ואחרי הצעדים הראשונים של החול מוכרח הקודש לבוא. להאיר באורו ולהופיע בכבודו.

ג.

לפעמים צריכות שתי ההשקפות של חזון העולם להיות שקולות, עומדות בכף המאזנים השווה המעוין: השקפת הקודש העליונה, המופיעה כדעת אלהים אמת ממקור יסוד העדן העליון, והשקפת החול שיכולה להיות יורדת עד המחשכים של החמרנות היותר מאופלת: והיא כפולה במחשכיה, מפני שהיא תתאמץ עכ"פ לקחת עמה את החלק המוכרח של היסודות המוסריים ושל האושר הפנימי הממלא את הנפש חזון. אף כי במדה מצומצמת, אבל הוא מספיק לחיי השעה שלה, שאין עינה ולבה אלא לה. אבל האבן השלמה. המכרעת את הכף. תהיה תורת ד' תמימה המשיבת נפש. וההכרעה הנאמנה הזאת תביא את האדם ואת העולם ואת כל העולמים יחד כולם למרום העליון, העומד ממעל לכל משקל, "לאתר דהאי מתקלא ביה תליא". "אשרי כל חוכי לו". "כי שם צוה ד' את הברכה חיים עד העולם".

ד.

מלוא עולם מקיפים הם שני הקוים של החול ושל הקודש. רק העין החמושה בהשקפה של מרחקי גובה תראה את שרשם העליון, איך שהם נעוצים ביסוד קודש קדשים. במוסר מגיעים הם עד ליסוד החסידות, שיש בה אלה שתי המערכות: החסידות החלונית והחסידות הקדושה, שבעצם הן החסידות העולמית והחסידות הישראלית, שלמראה עין הנן כמו תכנים סותרים זה את זה. ובעומק הדבר הן משלימות זו את זו, שהראשונה היא החומר

א.

את הלמוד הערוך הזה. שרק בברור הידיעה שלו תלוי הוא הבאור של פתרון של כל השאלות הקשות שכחיינו הפרטיים והכלליים. אנחנו חייבים לברור ברור אחר ברור. בספרות ובחיים. בלא הרף בלא שום התרשלות כלל וכלל הברור הזה הוא ידיעת הערך של הקודש ושל החול. ביחוד במזוגם ובחבורם בחיינו הפרטיים ובחיינו הכלליים. ביחוד בחיי התנועה הלאומית שלנו. שנתעוררה בתקופה האחרונה בצורה כ"כ בולטת ומרעשת חייבים אנו לעקור את הטעות המצויה בשתי הקצוות מחויבים אנחנו לברר ולהודיע את המציאות של שני הצדדים הללו ביחד בחיינו. את אי האפשרות להכחיד או גם לעזוב את אחד מהם הקודש והחול יחדיו שני יסודות של חיים הם לנו שניהם דורשים מאתנו פתוח והערכה נכונה. טפול והשגחה, והמזיגה היפה של שניהם. ביופים ושפורם. תעלה את כל העולם לערך העליון של הדרת עוז קודש קדשים אם יאמר החול להנתק מן הקודש ולהפקירו, שולח החול בעצמו בזה יד כנפשו. ואם יאמר הקודש לעזוב את החול. הרי הוא מדלדל בזה את כל ערך החיים וכל ערך המפעל וההשפעה שלו. לטובתו ולטובת העולם הקודש והחול אחים המה, יד ביד מחויבים הם ללכת כל אחד במסלתו, על דרך החיים. וביותר על דרך התחיה הלאומית אשר לנו להחיותה באמת.

ב.

בכל מהלך של חיים. החול הוא מתעורר תחלה ואח"כ מוכרח הקודש להתעורר, להשלים את תחית החול. לעדנו ולהצילו מכעור ומטמיון אוי לו לחול אם יחשוב להשתמש בכח בכורתו. בכח מה שיצא הוא תחלה לאור העולם והמפעל. לאמר על ידי זה: "אני ואפסי עוד", ולא יחפץ לדעת מן הקודש מזיו יקרו והופעת אורו ואוי לו לקודש אם יאמר: "מאחר שיצא החול בתחלה לעולם. הרי השיג את גבולי על כן אני רק ללחום נגדו אדע, להרוס את אשר יבנה, לעקור את אשר יטע" תוכן החיים

הקודש והחול

תולדות בוסריות. וזהו בודאי התוכן המדאיב והמבלבל את העולם אמנם יש חבור. שאינו בא כי אם להסביר מושגים. וזה יועיל לפעמים לטובת שני הערכים. כשהתולדה כבר נגמרה על היסוד המיוחד של כל אחד בפני עצמו. על פי צביונו והכרתו הפנימית.

יד.

המקומות של החול ושל הקודש מוכרחים להקבע צריכים אנחנו לדעת את החול ואת שליטתו. את מקומו ערכו וגבולו, אע"פ שבשרשו ואחיזתו וכל מהותו וקיומו הוא בא מצד הקודש, והוא באמת לאמתו משמש גם את הקודש, כי קודש הקדשים הוא יסוד הכל, אבל גם יסוד היסודות הוא למעלה מכל שם. תואר וכנוי. והוא מתרומם מעל כל הגיון. גם של קודש, באותה אין הסופיות שהוא מתרומם מעל כל חול, ומתוך סקירה עמוקה זו יש לקודש ולחול צד של מעמד שוה וחשוב במציאות. אבל גם אם אנחנו מנמכים את עצמנו למצב של הרוח העומד במדרגה השניה, והרינו מוצאים אז את היסוד של הקודש בתור התוכן המיוחד והעיקרי התופס את הכל. יודעים אנחנו שהחול הוא גם כן מושפע ממנו, ומכוון הוא על פיו להתבצר במקומו וגבולו, ולפיכך אנחנו צריכים לדעת את ערכו ושמלו.

טו.

החול נזדוג אל הקודש. וההזדווגות הזאת יש שהיא לברכה ויש שהיא למארה כשאין הגבולים מתשטטים וכל אחד שומר את תפקידו. לבררו ולהעלותו. אז החבור הזה של החול עם הקודש הוא לברכה. אבל בזמן שהגבולים מתשטטים, והחול נכנס לערכי הקודש. לעשות שם ציורים, מדידות ושעורים. והקודש נדחק הוא אל החולי לכוון שמה סדרים. אז הכל מתקלקל. ההתמרמרות משני הצדדים נעשית אז גדולה מאד, עד שתסיסה חזקה נולדת. והקודש סובל בתחלה מפני שהוא יורד מערכו ונעשה כזה מאורו. מפני ירידתו אל גבולי

יוסיפו אומץ זה לזה. וכל אחד מאלה שני הכחות שבחיים ובמציאות יעזור את חברו להשלים את מטרותיו היסודיות.

יא.

אי השלום שבין הקודש ובין החול הוא האוכל את החיים בכל פה הרעיונות ונושאייהם מוכרחים הם להכיר זה את זה. עד שכל אחר ואחד יעמד בגבולו וכל אחד ישלים את מה שחסר לשני. הקודש יעזר את החול, והחול יחזק את חסן הקודש, וכן ילכו הרעיונות ונושאייהם בהתאחדות, עד אשר יביאו את העולם ואת החיים למכון קודש קדשים, שגם הקודש וגם החול הם סומכיו ומסעדיו.

יב.

העולם כולו סובל הוא מהתערובת של החול עם הקודש בלא סדר. מה שמביא לידי ההתנגדות ההדדית של אלה היסודות. של החול אל הקודש ושל הקודש אל החול והתנגדות זו הלא היא מביאה ג"כ לערבוב המושגים. עד שלפעמים קשה מאד לברר מהו חול ומהו קודש כל עמל נבוני עם צריך להיות מרוכז לברר את אלה היסודות השנים. שמשניהם יחד יבנה העולם ויתכונן הישוב האנושי ותתעלינה כל השאיפות הנצחיות והזמניות. לברר לכל את גבוליהם ואת ערכיהם המיוחדים. את מקום שמושו של כל אחד מהם. ומתי הם צריכים להיות מיוחדים כל אחד בגבולו ומתי הם צריכים להתאחד לטובת הבנין הכללי.

יג.

מעט אשר הזדווגה חכמת יוון לישראל, החל החול לבא בגבול הקודש, וממילא גם הקודש בא בגבול החול אלה המחברים. אשר חברו את ערכי החול וערכי הקודש יחד בחבור של ערבוביא. שכונתם היתה לעשות שלום בין אלה שני העמודים. גרמו לכל אותה המלחמה הארורה, שאנחנו הננו עדיין אוכלים את פירותיה המרים חבור מעורבב של אלה שני המושגים מוכרח הוא להוציא

מתעלות במעלת הקודש. וכשהחיים נעשים עניים ברגשות ובמחשבות החלוניות החיוניות המוקדמות, כח הקודש הולך ונחלש; וכשמתמלא חוג החיים במלוי של מחשבה ורגש חיוני חלוני, כבר יש סביבה של יניקה להקודש, וחומר מלא שממנו הוא מוציא דברים גלמיים ומעדן אותם, משפרם ומקדשם, עד ששבים החיים מלאים ישוב של תוכן חי ומלא הוד של קודש ושל קודש קדשים. רז זה צריך להיות גלוי אצל כל הסביבה, שמעינה הוא חי קודש ורוממות אל, כדי שיכירו את המחצב שממנו לוקחים חמרים מוכנים בשביל ההתעלות הצורתית של אור הקודש.

יח.

צריך להגדיר את גדרי הקודש וגדרי החול בכל מערכות ההוה. בכל ארחות החיים. בכל חיי הפרט ובכל חיי הכלל רק עם ההגדרה הנכונה. עם ההבדלה המדויקת בין הקודש ובין החול. תקום ההתאחדות שביניהם וההתייחדות השרשית הנמצאת במקורם. הנותנת בשביל כך לשניהם עוז ועוצמה. יופי ויפעה.

טז.

התרבות. הנשואה על כל שפה ולשון בזמננו, היא התגלות חשובה של ערך חשוב מערכי החול צריכים להעמיק בה. לדעת את סעיפיה, את שאיפותיה ואת שרשיה. ואז עם הידיעה הזאת תקום לנו ההדרכה איך לבנות את בנין ההתגלות של ערך הקודש התרבותי, המתעלה על ערך התרבות החלוני כהתעלות השמים מעל הארץ.

יז.

בכלל לא טובה היא שיטת המלחמה בין החול ובין הקודש הכרח הוא שנמצא איזה דרך שלום. שהחול והקודש, אף על פי שהם נראים כאילו הם מתנגדים זה לזה בחיים, מכל מקום כל אחד ילך במסלתו המיוחדת לו. ועל ידי זה, על ידי הרשמת המקום של כל אחד מהם בחוג עבודתו. לא די שלא יהיו מתנגדים זה לזה, אלא שעוד

הקודש והחול

הקודש ויסורים ורוחניים הללו הם ממרקים ומצחצחים את הרעיון. עד אשר יראה לעין כל כי נצדק קודש.

כ.

העולם סובל מפני ששכח את הקודש. והוא יצא מסבלותיו רק בהזכר לו את אשר שכח. בזכרו את הקודש. והקודש, שיחזור ויזכר, אחרי אשר נשכח, לא יהיה אותו צביון של קודש העומד כאיכה עם החול ולא קודש כזה המשתעבד אל החול ונעשה לו כלי שרת, אלא קודש של חרות. קודש העומד כצביונו והולך קוממיות. אבל עם זה איננו פוגע את החול ואיננו לוחם בו כי אם שואף לעדנו ולקדשו הננו הולכים ונטבעים במעמקי החול. להצלה אנו צריכים. וההצלה מוכרחת לבא. זהו ענין של הכלל, של האומה, של העולם כלו. אור הקודש מוכרח לבא בצורתו הבהירה המתקנת את כל קלקול, והקודש שהוא נתק מבריאות החול לגמרי, אי אפשר שתהיה לו אותה הסגולה העליונה של עדון החול וקדושו. ולא יעזור לעולם להוציאו ממחשכיו, מפני חסרונו של האומץ המעשי, שהוא צריך להשאב מהשדרות התחתיות של ההויה. אבל הקודש החודר בכל הדרגות. עד שהוא יונק ושואב עז חיים גם מרעננותו של החול. זהו הקודש הנאצל, האיתן. אשר לשד חיים ימצא בו לקום להתעורר לחיות ולהחיות. ולהופעת אור קודש עליון מלא ושלם זה ענינו תלויות.

המתפשטת הזאת. אכל באמת הלא הדבר גלוי ומבורר, כי יסוד הנפילה הדתית שבאומות העולם הוא. שהחלק האילי שבמהלך רוחם נופל הוא, מתוך בצורו של השכל והתקדמותו של האדם בכלל, ומתוך שהצד האילי הזה הוא מושרש הרבה בתוך הדתיות שלהם, הרי נופל אצלם כח הדת בכללו. אבל מה שנופל כח הדת בישראל הרי זה תוצאה של חקוי לאומות העולם ונפילה מוסרית, הבאה מתוך מצב הדלדול והחלישות של כח חיי האומה בכללותה. לכן המחלה הזאת בנו איננה כי אם מחלה עוברת ולא מום קבוע בשום אופן. וכל מהלך התחיה צריך הוא לבא ולתקן פרצה זו, ואת כל מה שנהרס מתוך מצב הדלדול הזה יבוא לקומם לרפא ולבנות.

יח.

לא בשביל שהאור מלא חלוניות. תתקפח זכותה של תביעת הקדושה. לא נבהל כלל מאותו האיום של נפילת הדת ושל חרבנה. שסופרים חדשים מאיימים. ברצינות או בכונה מכוונת ועשויה, זה תקופה שלמה: ומתוך האיום בעצמו הם גורמים את ההריסה הזדונית. לא יש כאן הריסה עצמית. יש כאן תביעה למלא את המחסור של עריגת החול. וטעות היא ביד הסוברים. שיפה הוא לצאת במחאה נגד העריגות הללו. כמו שטעות היא לחשוב שאלה העריגות הבאות להשלים את החסר בחיים הן באות להחריב את הדת ולהסיח את הלב מתביעות הקודש.

יט.

אי אפשר שנעמוד כנדהמים, כאובדי עצות, בתוך הים הגדול של רעש הפעולות וסערת הרגשות והמחשבות. המושגים הפנימיים הם באמת הולכים ומתגלים לטובת הקודש ונושאו התמימים והקבועים. אמנם יש שהבטויים הם דוקרים ומרגיזים. וצריכים אנחנו לפעמים לכוין את הדעת. שיש אשר הדקירה. צערה ועלבונה, באו רק להסיר איזה מעטה חיצוני של הסברה בלתי ברורה של נושאי

החול. והחול מוצא לו אז כבר תכונה של התנגדות עצומה, כלפי הקודש, והוא משתמש באותם ערכי הקודש עצמם, שנתודעו לו על ידי הנסיון של כניסת הקודש לגבוליו. ללחום בהם נגד הקודש אמנם המלחמה הזאת סופה היא להזיק גם את החול, כי סוף כל סוף גם מעמד החול מתבצר הוא ביסודו רק על ידי הקודש: אבל נפילת החול בצורה כזאת איננה גורמת כלל עליה לקודש. כי גם הקודש צריך הוא לסמוכו של החול לתקן את כליו המעשיים, לכוון את הצעותיו ואת משליו והסברותיו בחלקת הרוח ועל כן זה המצב, שגורם התוכן של טשטוש הגבולים, הוא הפסד כללי לשתי המערכות, של החול ושל הקודש. הרפואה באה רק מתוך עבודת ההגבלה, של התחמת התחומין של הקודש ושל החול והעמדת צביון של הדדיות, שבכל מקום שכח אחד צריך לעזרה. חברו יהיה מיד מזומן לעזרתו. זה היסוד של גמילות חסדים, הנוהג בכל הבריאה כולה, הוא מוכרח להיות נוהג בשני הערכים הללו. הכוללים את כל ההויה. את כל החיים וכל המציאות בכללותה.

יז.

הכרח הוא שיתכונן בעולם יפה יפה המוסר הטבעי. היושר הטבעי. ההשכלה הפשוטה, והעוז של החיים המיושרים, ועל ידי ההשרשה העמוקה וההרחבה התכונתית הזאת, המתלבשת בלבושי חול. יעשה מכון שיואר בו אור הקודש היותר מבהיק ויותר עליון.

יז.

צריכים לעקור משורש את ההנחה המוטעת, שנפילת הדת שבעולם הכללי וזו שפגעה גם בישראל יש להן ערך שוה, וכשם שבעולם הכללי הרי נפילה זו באה מתוך התפתחות של עליה תרבותית כמו כן הוא בישראל. על פי הנחה מוטעת זאת, נראית מכה זו כאילו אין לה תרופה. שהרי זה הוא היסוד לחלק היותר גדול של הרעיונות החדשים, שהם נוטים גם בצד החיוב שבהם להחזיק את השלילה